

ABSTRACT

УДК: 159.954-043.86:[929:001]

DOI: 10.26697/ijes.2020.2.31

**Психологічний портрет особистості
В. І. Вернадського**Доцент **Виноградова В. Є.**¹¹Таврійський національний університет імені
В. І. Вернадського, Україна**Вступ:**

Постать В. І. Вернадського вражає вагомістю внеску у світову науку. Його відкриття не лише випередили час, але й залишаються актуальними. У ХХІ столітті все більше до його спадщини звертаються екологи, філософи, психологи, педагоги та фахівці інших галузей.

Цікавими є не лише його дослідження, а біографія. Привертають увагу соціокультурні умови в яких сформувався науковець. Внаслідок цих умов, генетики та інших факторів сформувалась особистість В. І. Вернадського.

Метою нашого дослідження є визначення психологічного портрету В. І. Вернадського.

Результати:

Загальновідомо, що основи формування особистості закладає сім'я. В. І. Вернадський народився та виріс у дворянській сім'ї. Батьки були освічені інтелегентні люди. Іван Васильович – професор політичної економії і статистики, доктор історичних наук, мати Ганна Петрівна також отримала гарну освіту.

З дитячих років майбутній науковець проявляв відкритість до нових знань, допитливість, яка з роками проявилась у потребі в пізнанні. В. І. Вернадському були притаманні висока наполегливість, працездатність та працелюбність, яка проявлялась у самоорганізації, дисципліні, вимогливості до себе, принциповості, високого інтелекту, моральних якостей.

Особливо необхідно відмітити, що В. І. Вернадський проявляв наукову сміливість, креативне мислення, ерудованість, мав широке коло наукових інтересів. Він зміг установити взаємозв'язок між живою та неживою природою, створити нову науку біогеохімію. Знайти шлях до космосу, передбачити перехід біосфери до ноосфери тощо. Він не зупинявся на деталях, його цікавили широкі наукові горизонти. Спокійна, тривала експериментальна робота не відповідала складу його розуму. Він був майстром узагальнень і систематизації, умів вносити узгодженість і закономірність в хаотичну кількість окремих фактів і спостережень.

Крім того, видатний науковець мав лідерські якості. Він займав активну громадянську позицію, брав участь у студентських заворушеннях, обирався в студентські науково-громадські організації. Він мав високі морально-етичні якості, не боявся протистояти системі.

Від своїх вчителів (А. Бекетова, А. Бутлерова, В. Докучаєва, Д. Менделєєва, І. Сеченова та інших) Володимир Вернадський успадкував широкий науковий підхід і високі етичні норми. Він боровся за честь, свободу, а іноді і життя своїх учнів, друзів і співробітників, які потрапляли у “немилість” радянської каральної системи. Десятки разів В. Вернадський звертався з листами до Президії Верховної Ради СРСР, в РНК, в Прокуратуру СРСР, в НКВД.

Слід зазначити, що Володимир Іванович був великим науковцем-емпіриком, аналітиком, мав добре розвинену інтуїцію, політичним діячем, письменником, філософом. Науковець, як і його батько, жив своєю роботою та дослідженнями, не дозволяючи собі зупинитися у професійному рості. Протягом життя він розширював поле дослідницького інтересу, переймаючи досвід зарубіжних колег. В. І. Вернадський був новатором у наукових дослідженнях. Він намагався інтегрувати різні сфери людського знання, створити великі природничо-наукові та світоглядні концепції. Це приваблювало до нього багатьох вчених, що дозволило створити потужні наукові школи світового значення. При цьому він був неймовірно скромним. У багатьох своїх відкриттях він шукав основоположників, якщо не знаходив, то висловлював свої ідеї безособово, що їх сприймали як аксіоми.

Слід відзначити, що міцний характер, творча обдарованість, висока дисциплінованість та напрацьована роками мотиваційно-потребова сфера дозволили В. І. Вернадському проявляти творчу активність протягом всього життя (81 рік), не виключаючи пізній період.

Висновки:

Дослідивши біографію видатного науковця, визначимо особливості характеру та якості особистості. Отже, характер Володимира Вернадського формувався під впливом батька, найближчого оточення наукової еліти та в процесі наукової діяльності. Його основними рисами характеру та якостями особистості виявились: аналітичне, критичне, креативне мислення, високий інтелект, ерудованість, наукова сміливість, творча обдарованість, розвинена наукова інтуїція, наполегливість, працездатність, висока самоорганізація, дисципліна, системність, структурованість, вимогливість до себе, принциповість, скромність, високі морально-етичні якості.

Інформація про автора:

Виноградова Вікторія Євгенівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри психології та педагогіки, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, Київ, Україна.
Наукові інтереси: психологія творчості видатних науковців, психологія вищої освіти;
<http://orcid.org/0000-0001-9754-0975>.